

KPMG ehf.
Borgartúni 27
105 Reykjavík

Sími 545 6000
Fax 545 6001
Veffang www.kpmg.is

Nefndasvið Alþingis
efnahags- og viðskiptanefnd
nefnasvid@althingi.is

Reykjavík, 24. mars 2020.

Umsögn KPMG um „frumvarp til laga um aðgerðir til að mæta efnahagslegum áhrifum í kjölfar heimsfaraldurs kórónuveiru“ á þingskjali 1157 – 683. mál.

Í tölvuskeyti nefndasviðs Alþingis þann 23. mars 2020 er KPMG gefinn kostur á að veita umsögn um framangreint frumvarp til laga. KPMG hefur kynnt sér frumvarpið og sér ástæðu til að koma á framfæri eftirfarandi tillögum og ábendingum.

Í 1. gr. frumvarpsins er lagt til að launagreiðendum, sem eiga í tímabundnum rekstrarörðugleikum vegna tekjufalls, verði heimilað að fresta fram á árið 2021 allt að þremur greiðslum afdregins skatts í staðgreiðslu af launum, sem annars hefðu fallið í gjalddaga á síðustu átta mánuðum yfirstandandi árs. Í 2. gr. er lögð til samsvarandi heimild til frestunar á greiðslu tryggingagjalds í staðgreiðslu.

Heimildir þessar til greiðslufrestunar er í frumvarpinu bundnar við að tímabundnir rekstrarörðugleikar stafi af tekjufalli, sem að meginreglu miðist við þriðjungs samdrátt eða meira á tekjum miðað við sama mánuð á árinu 2019. Tímabundnir rekstrarörðugleikar geta steðjað að launagreiðendum, þótt tekjusamdráttur þeirra verði innan við þriðjung, ef verulegur hluti teknanna fæst ekki greiddur á gjalddaga. KPMG telur ástæðu til að umræddar greiðslufrestanir nái einnig til þeirra launagreiðenda sem þannig verður ástatt fyrir.

KPMG leggur til að 1. og 2. mgr. 1. gr. frumvarpsins orðist svo:

Þrátt fyrir ákvæði 20. gr. er launagreiðendum, sem eiga við tímabundna rekstrarörðugleika að stríða vegna tekjufalls eða falls á innheimtu tekna, heimilt að óska eftir frestun á allt að þremur greiðslum skatts í staðgreiðslu af launum skv. 1. og 2. tölul. 5. gr., sem eru á gjalddaga 1. apríl 2020 til og með 1. desember 2020. Gjalddagi og eindagi greiðslna sem frestað er að uppfylltum skilyrðum þessa ákvæðis verður 15. janúar 2021.

Við mat á því hvort um tekjufall er að ræða skal miða við a.m.k. þriðjungssamdrátt í rekstrartekjum yfir heilan mánuð samanborið við sama mánuð árið 2019. Það telst vera fall á innheimtu tekna ef innheimtar tekjur yfir heilan mánuð nema innan við 60% af innheimtum tekjum í sama mánuði á árinu 2019. Hafi atvinnurekstur staðið í tvö ár eða skemur er heimilt að miða við meðaltekjur og meðal innheimtar tekjur síðastliðinna 12 mánaða.

Jafnframt leggur KPMG til að 8. mgr. 1. gr. frumvarpsins orðist svo:

Verði launagreiðandi, sem frestað hefur greiðslum skv. 1. mgr. að uppfylltum skilyrðum, fyrir miklu tekjufalli eða miklu falli á innheimtu tekna á rekstrarárinu 2020 samanborið við fyrra rekstrarár, getur hann óskað eftir auknum fresti og dreifingu greiðslna sem hefur verið frestað fram til 15. dags mánaðanna júní, júlí og ágúst 2021. Ósk um aukinn frest og greiðsludreifingu skal launagreiðandinn belna til Skattsins fyrir 15. janúar 2021.

Enn fremur leggur KPMG til að 1. og 2. mgr. 2. gr. frumvarpsins orðist svo:

Þrátt fyrir ákvæði 10. gr. er launagreiðendum, sem eiga við tímabundna rekstrarörðugleika að stríða vegna tekjufalls eða falls á innheimtu tekna, heimilt að óska eftir frestun á allt að þremur greiðslum tryggingagjalds í staðgreiðslu, sem eru á gjalddaga 1. apríl 2020 til og með 1. desember 2020. Gjalddagi og eindagi greiðslna sem frestun tekur réttilega til verður 15. janúar 2021.

Verði launagreiðandi sem frestað hefur greiðslum skv. 1. mgr., að uppfylltum skilyrðum, fyrir miklu tekjufalli eða miklu falli á innheimtu tekna á rekstrarárinu 2020 samanborið við fyrra rekstrarár, getur hann óskað eftir auknum fresti og dreifingu greiðslna sem hefur verið frestað fram til 15. dags mánaðanna júní, júlí og ágúst 2021. Ósk um aukinn frest og greiðsludreifingu skal launagreiðandinn beina til Skattsins fyrir 15. janúar 2021.

Í 4. mgr. 1. gr. frumvarpsins er lagt til að greiðslufrestun nái ekki til launagreiðenda sem áttu við varanlega rekstrarörðugleika að stríða við upphaf árs 2020. Varanlegir rekstrarörðugleikar eru í því sambandi skilgreindir þannig að þeir teljast vera til staðar ef eigið fé, samkvæmt viðurkenndum reikningsskilaaðferðum, var í árslok 2019 neikvætt um fjárhæð sem var hærri en helmingur innborgaðs hlutafjár, stofnfjár eða framlags eiganda. KPMG leggur til að miða ekki einvörðungu við innborgað hlutafé eða stofnfé, heldur einnig við lán frá eigendum, eða að minnsta kosti við víkjandi lán frá eigendum. Víkjandi lán standa aftast í skuldaröð og því kemur ekki til endurgreiðslu þeirra ef eignir hrökkva ekki fyrir skuldum, þ.m.t. þeim frestuðu greiðslum sem hér um ræðir. Fyrir fjárhagsstöðu lögaðila og rekstrarhæfi þeirra eru víkjandi lán frá eigendum hliðstæð eiginfjárframlögum. Taka má dæmi af tveimur félögum, A og B. Eignir beggja nema 100 m.kr. og skuldir beggja nema 100 m.kr., ef frá er talin 50 m.kr. víkjandi skuld B við eigendur sína. Innborgað hlutafé B nemur 10 m.kr., en innborgað hlutafé A nemur 60 m.kr. Samkvæmt þeirri skilgreiningu sem fram er sett í frumvarpinu teldist B eiga við varanlega rekstrarörðugleika að stríða en A ekki. Þó er rekstrarhæfi þeirra með tilliti til fjárhagsstöðu það sama. Eigendur hafa lagt jafnmikið fé til félaganna og í tilviki beggja víkja framlögin að öllu leyti fyrir skuldum.

KPMG leggur til að 4. mgr. 1. gr. frumvarpsins orðist svo:

Greiðslufrestun skv. 1. mgr. nær ekki til þeirra sem áttu við varanlega rekstrarörðugleika að stríða við upphaf ársins 2020. Varanlegir rekstrarörðugleikar teljast vera til staðar í þessu sambandi ef heildar eigið fé, samkvæmt viðurkenndum reikningsskilaaðferðum, var í árslok 2019 neikvætt um fjárhæð sem var hærri en helmingur samtölu víkjandi lána frá eigendum og innborgaðs hlutafjár, stofnfjár eða framlags eiganda.¹

KPMG þykir ljóst að fall á innheimtu tekna, sbr. framangreinda umfjöllun um 1. og 2. mgr. 1. gr. frumvarpsins, mun gera mörgum fyrirtækjum erfitt að standa skil á virðisaukaskatti á gjalddaga. Fjárhæð sem svarar til útistandandi útskatts þurfa fyrirtæki að sækja í eigin sjóði til að geta staðið í skilum við ríkissjóð. Því telur KPMG að rétt kunni að vera að veita fyrirtækjum, sem þannig stendur á hjá, heimild til frestunar á virðisaukaskattsskilum. KPMG hefur ekki gefist tími til að móta tillögu að frumvarpstexta þar að lútandi, á þeim skamma tíma sem var til umsagnar um frumvarpið.

Í b-lið 3. gr. frumvarpsins er lagt til að við álagningu opinberra gjalda 2020 verði einstæðum foreldrum, hjónum og öðru samsköttuðu fólki ákvarðaður sérstakur barnabótaauki. Skal barnabótaaukinn nema 40.000 kr. með hverju barni, ef tekjuskattstofn einstæðs foreldris eða tekjuhærri maka er undir 11.125.045 kr., en barnabótaaukinn skal nema 20.000 kr. með hverju barni ef tekjuskattstofn einstæðs foreldris eða tekjuhærri maka er yfir 11.125.045 kr.

Þær fjárhæðir barnabótaauka, sem lagðar eru til, eru það lágar að þær eru ekki til þess fallnar að breyta miklu um fjárhag fjölskyldna sem hafa tekur yfir þeim mörkum sem lögð eru til. KPMG leyfir sér að ætla að betur megi verja fé úr sameiginlegu sjóðum landsmanna en að útdeila 20.000 kr. fyrir hvert barn til fjölskyldna sem hafa vel á annan tug milljóna í tekjuskattstofn. Jafnframt vekur undrun KPMG að lagt

¹ Annað afbrigði tillögunnar er að ákvæðið hljóði eins nema að orðið „víkjandi“ verði felld brott.

skuli til að miða við tekjuskattstofn tekjuhærrni maka, en ekki samanlagðan tekjuskattsstofn beggja maka, sem er þó meginregla við ákvörðun barnabóta. Tillagan felur í sér mismunun eftir því hvernig fjölskyldutekjur skiptast milli maka. Miðað við frumvarpstíllöguna fengju hjón 40.000 kr. barnabótaauka með hverju barni þótt tekjuskattstofn hvors þeirra stappi nærri markinu og samanlagður tekjuskattsstofn þeirra stappi því nærri 22.250.000 kr. Hins vegar fengu hjón aðeins 20.000 kr. barnabótaauka ef tekjuskattsstofn annars þeirra rétt skriði yfir 11.145.045 kr. markið, enda þótt hinn makinn hefði litlar eða engar tekjur. Þetta viðmið af tekjum annars maka er til þess fallið að bitnar á hjónum og sambýlingum þegar svo stendur á að annað þeirra hefur á árinu 2019 verið í námi, óvinnufært vegna sjúkleika eða fötlunar, atvinnulaust eða í fæðingarorlofi.

KPMG leggur til að ákvæði b-liðar 3. gr. frumvarpsins orðist svo:

Við álagningu opinberra gjalda á árinu 2020 skal ákvarða mönnum sérstakan barnabótaauka:

1. 40.000 kr. með hverju barni innan 18 ára aldurs ef tekjuskattsstofn, skv. 4. mgr. A-liðar 68. gr., er við álagningu ársins 2020 undir 11.125.045 kr. hjá einstæðu foreldri, en samanlagður undir 22.250.090 kr. hjá hjónum og öðru samsköttuðu fólki.

2. Um rétt til sérstaks barnabótaauka gilda að öðru leyti ákvæði A-liðar 68. gr. um barnabætur eftir því sem við á.

Sérstakur barnabótaauki samkvæmt ákvæði þessu telst ekki til skattskyldra tekna.

Ljóst má vera að mörgum atvinnufyrirtækjum mun verða þörf aukins lánsfjár á yfirstandandi ári. Geta banka til lánaþyrngreiðslu mun því skipta miklu máli. Af því tilefni minnir KPMG á frumvarp á þingskjali 626 í 450. máli yfirstandandi löggjafarþings.

Í greinargerð þess frumvarps segir:

„Í frumvarpinu er lagt til að skattalegri meðhöndlun greiðslna af svokölluðum blönduðum fjármálagerningum verði breytt. Tilefnið er m.a. úrskurður yfirkattaneftndar frá 15. maí 2019 nr. 95/2019 og bindandi álit ríkisskattstjóra frá 23. nóvember 2018 um skattalega meðhöndlun slíkra gerninga. Í úrskurðinum kemur fram að í núgildandi skattalögum séu ekki fyrir hendi sérstakar skilgreiningar sem komið geta að gagni við að draga mörk skulda og eiginfjárframlaga í einstökum tilvikum. Því geti verið vandasamt að leggja mat á það hvoru megin hryggjar blandaðir fjármálagerningar falli að þessu leyti þar sem oft hafi þeir í heild eða að hluta einkenni bæði skuldar og eiginfjárframlags. Til að mynda getur verið um að ræða víkjandi lán án gjalddaga með skyldu eða heimild til að greiða vexti af höfuðstól. Þá getur verið um að ræða fjármálagerninga sem uppfylla skilyrði f-liðar 2. mgr. 84. gr. b laga um fjármálaþyrntæki, nr. 161/2002.

Með frumvarpinu er lagt til að frádráttur frá skattskyldum tekjum miðist við greidda vexti en ekki reiknaða, áfallna vexti í þeim tilvikum sem skilyrði fjármálagerninga fela í sér heimild fyrir útgefanda að falla einhliða frá greiðslu vaxta. Í þeim tilvikum sem fjármálagerningar kveða á um greiðslu vaxta, að uppfylltum ákveðnum skilyrðum, verða þeir fyrst gjaldfæranlegir þegar skilyrði til greiðslu þeirra eru uppfyllt.“

Af fyrri málsgreinin framangreindra orða má ráða vilja til breytinga á því hvernig flokka skuli og færa blandaða fjármálagerninga í skattskilum frá því sem fram kemur í niðurstöðu yfirkattaneftndar í tilvitnuðum úrskurði hennar og í bindandi áliti ríkisskattstjóra. Sömu niðurstöðu þessara stjórnvalda er einnig að finna í bindandi áliti ríkisskattstjóra nr. 4/2019 og í úrskurði yfirkattaneftndar nr. 26/2020 um það bindandi álit. Niðurstaðan er í hnotskurn sú að tilteknir blandaðir fjármálagerningar (AT1) skuli í skattskilum ekki meðhöndlaðir sem skuldir og því séu vextir af þeim ekki gjaldfæranlegir í skattskilum. Umræddir fjármálagerningar uppfylla skilyrði þess að teljast til viðbótar eiginfjárþáttar 1 skv. 2. mgr. 84. gr. b laga nr. 161/2002. Fjármálagerningarnir skulu í reikningshaldi flokkaðir og færðir sem skuldir, en ekki eigið fé. Mál þessi varða fyrirhugaðar ráðstafanir tveggja viðskiptabanka, eins og reifun í umræddum stjórnvaldsákvörðunum ber glöggst með sér.

Þrátt fyrir ætlaðan vilja til breytinga á flokkun og færslu fjármálagerninga af þessu toga í skattskilum eru í frumvarpinu ekki lagðar til breytingar sem til þess eru fallnar að ná fram hinum ætlaða vilja. Aðeins er

lögð til breyting sem lýtur að tímamarki gjaldfærslu skilyrta og valkvæðra vaxta en ekki á flokkun og færslu blandaðra fjármálagerninga til skuldar eða eigin fjár eftir atvikum. Forsenda þess að vextir séu gjaldfæranlegir í skattskilum, burtséð frá tímamarkinu, er að vextirnir séu af skuldum, sbr. upphafsákvæði 49. gr. tekjuskattslaga: „Til gjalda sem vextir, afföll og gengistöp af skuldum, sbr. 1. tölul. 31. gr., teljast.“

Í umsögn sinni um frumvarpið benti KPMG á framangreint og gerði tillögu um að við tekjuskattslög yrði aukið ákvæði, svohljóðandi:

„Fjármálagerningar skulu flokkaðir og færðir til skulda eða eigin fjár með sama hætti og í reikningsskilum, sbr. lög um ársreikninga, settar reikningsskilareglur og lög um bókhald.“

Þá tillögu sína ítrekar KPMG hér.

Virðingarfyllst,

KPMG ehf.

